

**АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫНЫҢ
2018-2022 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН
ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ
БОЛЖАМЫ**

Ақтөбе, 2017 ж.

МАЗМҰНЫ

✓ Кіріспе	3
Ақтөбе облысының 2016-2017 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі бағыттары	4
✓ Ақтөбе облысының әлеуметтік-экономикалық дамуының басымдықтары	13
✓ Бюджеттік саясаттың басымдықтары	21
✓ Бюджеттік инвестициялық саясаттың басымдықтары	25

Қосымша:

2018-2022 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштерінің болжамы, 1-қосымша.

Ақтөбе облысының 2018-2020 жылдарға арналған бюджеттік параметрлері, 2-қосымша.

Бағытты тұрғысынан жергілікті бюджеттік инвестициялардың басымдықтарының тізбесі, 3-қосымша.

КІРІСПЕ

Ақтөбе облысының 2018-2022 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамы Қазақстан Республикасының Бюджет кодексіне, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің 2015 жылғы 8 қаңтардағы № 9 Әлеуметтік-экономикалық даму болжамын «даму ережелерін және мерзімді шарттарын бекіту туралы» бұйрығымен бекітілген әзірлеу ережесіне сәйкес әзірленген.

Өңірдің әлеуметтік-экономикалық даму болжамы стратегиялық, экономикалық және бюджеттік жоспарлаудың өзара байланысын белгілеу мақсатында әзірленуде.

Құжатта облыстың 5 жылға арналған әлеуметтік-экономикалық дамуының болжамдары, үрдістері, басымдықтары, көрсеткіштері, экономикалық, инвестициялық және фискалдық саясаттың негізгі бағыттары бар.

Әлеуметтік-экономикалық даму болжамы облыстық бюджеттің үш жылдық кезеңге арналған негізі болып табылады.

Ақтөбе облысының әлеуметтік-экономикалық дамуының 2016-2017 жылдар аралығындағы негізгі бағыттары

2016 жылы аймақтың экономикасы әлемдік экономиканың тұрақсыздығының және нарық конъюнктурасының өзгеруі жағдайымен байланысты дамыды.

Ақтөбе облысының экономикасына ең үлкен теріс әсер әлемдік нарықтағы мұнай мен металл бағасының айтарлықтай төмендеуі, экспортқа деген сұраныстың төмендеуі және Ресей Федерациясы мен Қытай Халық Республикасының экономикасының өсу қарқынының баяулауы болды.

2016 жылдың қорытындысы бойынша облыстың **жалпы өңірлік өнімі 2071,1** млрд. теңгені құрады. Өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда ЖӨӨ нақты көлемінің индексі **101,0%** құрады, жан басына шаққандағы ЖӨӨ- **2464,9** мың теңгені құрады. Белсенді динамикасының негізінде ауыл шаруашылығы саласы - **8,8%**, сауда - **6,0%**, көлік - **4,8%** көрсетті.

Өнеркәсіп өндірісі көлемінің **0,2%** болмашы өсуі, кен өндіру өнеркәсібінің **7,2%** төмендеуінің себебінен және өңдеу өнеркәсібінің **16,2%** өсуіне байқалатын болды.

Экономиканың өсуінің негізгі факторларының бірі инвестициялық белсенділіктің артуы болды.

Негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі **8,2%**-ға немесе, **374,0** млрд.теңгеге өсті. Сонымен қатар, инвестициялардың айтарлықтай өсуі ауыл шаруашылығында, тау-кен өнеркәсібі, көлік және жылжымайтын мүлік салаларында байқалады.

Ақтөбе облысы соңғы жылдары Қазақстанның инвестициялық тартымды аймақтарының бірі болып табылады, бұны растайтын негізі-инвестицияларды тарту тұрғысынан елде көшбасшылық орынға ие болуы.

2016 жылы **ауыл шаруашылығының жалпы өнімі 184** млрд. теңгені құрады, соның ішінде өсімдік шаруашылығы өнімдерін жалпы көлемі - **68,5** млрд. теңге, мал шаруашылығы - **114,7** млрд. теңге.

Тұтыну бағаларының индексі 108,3% құрады, оның ішінде азық-түлік тауарларына - **108,6%**, азық-түлік емес тауарларға - **107,2%**, ақылы қызметтер - **109,0%**.

Бөлшек сауданың көлемі 2016 жылы **496,7** млрд. теңгені құрады, бұл 2015 жылмен салыстырғанда **74,9** млрд. теңгеге артық (НКИ-100,6).

2016 жылдың соңында Ақтөбе облысында өткен жылмен салыстырғанда 50,8 мың қолданыстағы ШОК субъектілері жұмыс істеп тұр өткен жылмен салыстырғанда **1,2%** артты.

ШОК саласында жұмыс істейтін азаматтардың саны **130,7** мың адамға **жетті** және **98,6%** (ҚР - **97%**) немесе облыстың экономикалық белсенді тұрғындарының **30,5%** -ын құрады.

ШОК субъектілері шығарған өнімнің жалпы көлемі **662,1** млрд. теңге, **20,5%** -ға артқан.

2016 жылдың қорытындысы бойынша «БЖК-2020» ББ шеңберінде жеке кәсіпкерлердің **316** жобасына қолдау көрсетілді, 2015 жылға қарағанда **34%**-ға артық (2015 жылы - 236 жоба), соның ішінде:

- субсидиялау - 15,7 млрд. теңге несие сомасына ЖКС **157** жоба;
- несие кепілдігі - 1,2 млрд. теңге кепілдігі ЖКС **93** жобасы;
- гранттар - 24,0 млн. теңге ЖКС **12** жобасы;
- микрокредит беру - ЖКС **54** жобасына 200,0 млн.теңге;

«БЖК-2020» бағдарламасының екінші бағыты бойынша микрокредиттеу үшін республикалық бюджеттен **2310,0** млн.теңге бөлінді, оның ішінде негізгі транш **1070,0** млн. теңге сомасындағы, «Жеке қосалқы шаруашылық негізінде шағын өндірісті ұйымдастыру» пилоттық жобасын іске асыру үшін - **1240,0** млн. теңге. Осы бағдарлама бойынша 1 067 жоба несиеленіп алынды, 1100 жаңа жұмыс орны құрылды.

Осы бағдарламаны іске асыру арқасында 500-ге жуық адам жеке бизнес ашты, 600-ден астам адам өз бизнесін кеңейтті. Бұдан басқа, қайта инвестицияланған сома бойынша **155,0 млн. теңгеге 76 жоба** несие алды.

Бұдан басқа, 2016 жылы «Кен дала-2» және «Ақтөбе жас старт-1» ауылдық және жастар кәсіпкерлігін микронесиелеу аймақтық бағдарламалары жүзеге асырылды. Бағдарламалар бойынша **1691,3** млн. теңге сомасына **292** жобаға қолдау көрсетілді.

Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы

Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық секторының ағымдағы жағдайын сипаттайтын негізгі көрсеткіштер халықтың су-энергетикалық ресурстарға қол жетімділігі, инженерлік желілердің нашарлауы, ресурстарды өндіру мен тұтыну балансы болып табылады.

2016 жылы су құбырларының жалпы ұзындығы **2149,4** км құрады, оның ішінде 876,6 км немесе желілердің 40,8% ауыстыру және жөндеу қажет.

Халықты орталықтандырылған сумен қамтамасыз ету **96,1%** құрайды. Қалалық елді мекендерді орталықтандырылған сумен қамтамасыз ету көрсеткіші **100%** (4 қала), ауылдық жерлерде - **84,1%**. **152** елді мекеннің **70-і** (46,0%) орталықтандырылмаған сумен жабдықтауды пайдаланады.

Облыста жылуды жеткізу қызметтерін «Трансэнерго» АҚ, «Ақтөбе ТЭЖ» АҚ, «Алға жылу» КМК, «Коммуналдық» КМК ұсынады.

Жылу желілерінің жалпы ұзындығы - **373,2** км (37,8% тозған).

2016 жылы «Нұрлы жол» инфрақұрылымын дамыту бағдарламасының аясында Алға қаласында (электр қуатын үнемдейтін қазандықтарды орнату) 2017 жылы аяқталатын орталық қазандықты **276,5** млн. теңгеге дейін жаңарту жобасы басталды.

Облыстың газбен жабдықтауы «Бұқара-Орал» және «Жаңажол-Ақтөбе» газ құбырларынан қамтамасыз етілген. «ҚазТрансГаз» АҚ-мен меморандум шеңберінде Мұғалжар ауданының Талдысай және Еңбек ауылдары, Қарғалы ауданы Көсестек ауылы, Алға ауданы Богословка ауылы, Мәртөк ауданының Жайсан ауылы газбен қамтамасыз етілді.

2016 жылы облыстың барлық аудандық орталықтары газдандырылды.

Ақтөбе агломерациясын құрайтын **152** елді мекеннің **68-і** (44,7%) газдандырылған, онда 619 778 адам (96,1%) тұрады.

Экономиканың бәсекеге қабілеттілігін арттырудың негізгі факторларының бірі қазіргі заманғы **көлік инфрақұрылымын** қалыптастыру болып табылады.

Ақтөбе облысында облыстың республикалық, облыстық және аудандық маңызы бар автомобиль жолдарының ұзындығы **6 979,4** км құрайды, оның ішінде өңірлік және өңірлік маңызы - 5 085,7 км (облыс -1090,2 км, аудандық жолдар - 3 995,5 км).

2017 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша облыстық және аудандық жолдардың **24,1%** -ы (**1227,1** км) жақсы және қанағаттанарлық күйде, **75,9%** -ы (**3858,5** км) қанағаттанғысыз жағдайда (*оның ішінде 640,4км немесе 58,7%*) - облыстық маңызы бар жолдар, **3218,1** км немесе **79,4%** - аудандық маңызы бар жолдар).

2016 жылы облыстың жол саласын дамытуға **8,9** млрд. теңге бөлінді.

2016 жылы автомобиль жолдарын салу, қайта құру, күрделі және орташа жөндеу жұмыстары 2015 жылға қарағанда **3,8** млрд. теңгеге артты (**4,0** млрд. теңге), оның ішінде жолдарды күрделі жөндеу **1,6** есе өсті (2016 жылы-34,3км, 2015 жылы-20,5 км).

2016 жылы жалпы ұзындығы **108,8** км болатын **74 жоба** іске асырылды, оның ішінде **53,9** км аудандық және қалалық көшелеріне жөндеу жүргізілді.

Автомобиль көлігімен жолаушылар тасымалдау саласында **85** тұрақты бағыт бойынша жүзеге асырылады, олардың **50-қалада**, **26-облыс** ішіндегі қалааралық маршруттар, **3-аймақаралық** және **7- халықаралық** бағыттарда: Ресей Федерациясының - Орск, Орынбор, Самара, Қазан, Санкт-Петербург қалаларымен қарым-қатынаста.

Көлік және қосалқы көлік қызметінде **200-ден** астам кәсіпорын жұмыс істейді.

2016 жылы Ақтөбе облысының автомобиль көлігімен 76 219,8 мың тонна жүк тасымалданды, бұл 2015 жылғы деңгейден **9,0%** жоғары. Көлемі 6099,03 млн. тонна-километрді құрады немесе өткен жылға-**100,0%**.

Жолаушыларды тасымалдау осы кезеңде 278,4 млн. адам тасымалданды немесе 2015 жылға қарағанда **6,4%**-ға көп, жолаушылар айналымы 14 910,9 млн.пкм немесе **5,4%** өсті.

2016 жылы индикатордың өсуі өткен жылмен салыстырғанда жолаушылардың қозғалысы мен автокөлікпен жүк тасымалдаудың артуымен байланысты.

Құрылыс:

2016 жылы аяқталған **құрылыс жұмыстарының** (қызметтерінің) көлемі **137** млрд. теңгені немесе 2015 жылмен салыстырғанда **103,0%** құрады.

2016 жылы тұрғын үй құрылысына **50,7** млрд. теңге бөлінді, бұл **4 629 отбасы** үшін тұрғын үйді қамтамасыз етуге мүмкіндік берді.

Тұрғын үй құрылысы индустриясының белсенді инвестициялық саясаты, аймақтағы тұрғын үй құрылысы көлемінің төмендеуіне жол бермеді.

2016 жылы тұрғын үй құрылысы жоспары 478,9 мың шаршы метрді құрайды. Дегенмен 616,6 мың шаршы метр тұрғын үй пайдалануға берілді немесе 2015 жылдан **115,0%** артық.

Бюджет:

2016 жылы облыстың бюджетінің кіріс бөлігі **108,5%** -ға орындалды, яғни нақты түсім **37,9** млрд. теңгені құрады, жоспар **34,9** млрд. теңгені құрады.

Облыстық бюджеттің шығыстары бөлінген трансферттерді, республикалық бюджеттен алынған несиелерді ескере отырып, 194,3 млрд.теңгені құрады.

Негізгі қаржыландыру әлеуметтік салаға бағытталды: білім - **67,2** млрд. теңге (жалпы шығындардың 34,6%), денсаулық сақтау саласы - **28,6** млрд. теңге (14,7%), әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру - **6,7** млрд. теңге (3,4%), мәдениет, спорт, туризм үшін - **9,4** млрд. теңге (4,8%) және т.б.

Ақтөбе облысының **денсаулық сақтау саласын** қаржыландыру 2016 жылы 28,6 млрд. теңгені құрады.

2016 жылы жергілікті бюджет қаражатынан жалпы сомасы **147,5** млн. теңгеге **5** медициналық пункт салынды және іске қосылды, Алға ауданының Көктоғай ауылында 20 келушіге МП, Ырғыз ауданының Телман және Жаңысби ауылдарында, Әйтекеби ауданының Милы ауылында МП-30 келушіге, Мұғалжар ауданы, Құмсай ауданында МП-40 келушіге, Мұғалжар ауданы, Шенгелші ауылында 30 келушіге арналған МП.

32 денсаулық сақтау нысанында **796,5** млн. теңгеге күрделі және ағымдағы жөндеу жүргізілді.

Білім беру шығыстары 2016 жылы **84,1** млрд. теңгені немесе облыстың жалпы бюджетінің **41,7%** -ын құрады.

2016 жылы *«Нұрлы жол» инфрақұрылымын дамытудың 2015-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы* шеңберінде әлеуметтік білім беру инфрақұрылымын дамытуға жалпы **3,5** млрд. теңге бөлінді.

2016 жылы бағдарлама шеңберінде 5 білім беру нысаны пайдалануға берілді, оның ішінде «Нұр-Ақтөбе» шағын ауданында 1200 орындық ОМ, Ақтөбе қаласындағы «Заречный-3» кентіндегі 600 орындық ОМ Ақтөбе қаласының «Кирпичный» кентіндегі 320 орындық ОМ; Ақтөбе қаласының Қарғалы ауылында 320 орынға арналған бала-бақша; «Батыс» ш.а. 320 орынға арналған бала-бақша.

Мемлекеттік бағдарлама шеңберінде әлеуметтік инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру арқасында 2016 жылы мектепке дейінгі және жалпы білім беретін 2760 баланы 93% (3 жылдан 6 жылға дейін), жоспар бойынша-92% қамтыды.

2016 жылдың 1 қыркүйегінен бастап, Назарбаев зияткерлік мектебінің тәжірибесі негізінде **1-ші** сыныптағы **15,7** мың оқушы (**100%**) жаңартылған білім мазмұнын ауыстырды.

Есепті деректерге сәйкес аймақтағы үздік және құрметті мамандар саны жалпы **123,6** мың оқушыдан **79,8** мың адамды құрады,немесе **64,5%**

Инклюзивтік білім беруді қамту **38,3%** құрайды.

Техникалық және кәсіптік біліммен **21,3 мың** адам қамтылды (2015 жылы – 24,1мың адам).

Техникалық және кәсіптік білім беру қызметтері **41** колледж қамтамасыз етеді (оның *11 ауылдық елді мекенде орналасқан*), **24** мемлекеттік және **17** жеке меншігі бар.

2016 жылдың қорытындысы бойынша халықты дене шынықтыру және спортпен қамту **27,0%** құрады.

2016 жылы облыста **2,6 мың** спорттық және бұқаралық іс-шаралар өткізілді. 14 спорттық нысан пайдалануға берілді (*240 млн теңгеге СК «Hammer» және 13 «Street Workout» ЖШС «Daulet Group»*).

2016 жылға арналған Кешенді жоспар шеңберінде жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету бойынша қабылданған шаралар нәтижесінде жұмыссыздық деңгейі 2015 жылмен салыстырғанда 0,1 пайыздық тармаққа азайып, **4,8%** -ды құрады (орташа республикалық көрсеткіш-**4,9%**).

«БЖК-2020» бағдарламасын іске асыру шеңберінде 2016 жылы **9,1** млрд. теңге игерілді, **13369** қатысушы түрлі жұмыспен қамтылды.

Облыста бос жұмыс орындарына орналасу мақсатында **82** бос жұмыс орны жәрмеңкесі өткізілді, оның негізінде: **2410** адам-жұмысқа орналасты, **1454** адам-қоғамдық жұмыстарға, **382** адам-әлеуметтік жұмысқа, **372** адам-жастар тәжірибесіне, **65** адам-қайта даярлауға бағытталды.

2016 жылы облыста кедейлік шегінен төмен табыстары бар **311** адамның құрамы бар **75** аз қамтылған отбасылар анықталды және осы азаматтарға **6,5** млн. теңге көлемінде мақсатты әлеуметтік көмек бөлінді.

Аймақтағы кедейлік деңгейі **0,02%** -ды құрады.

Мемлекеттік-жекеменшік әріптестік аясында 2016 жылы **6** объектілер бойынша келісім-шарт жасалды (жоспар-5), соның ішінде: мұз сарайының құрылысы, Ақтөбе қаласының жедел медициналық жедел жәрдем станциясы спорт залдарын жалға алу, балалар тіс емханасы, физика және математика мектеп-интернатының ғимаратын және 2 спорт залын жалға алу.

2017 жылғы 8 айдың қорытындысы бойынша өнеркәсіп өндірісінің көлемі **951,3** млрд. теңгені құрады, нақты көлем индексі - **104,9%**.

Тау-кен өнеркәсібінде өндіріс көлемі **545,9** млрд. теңгені НКИ - **102,9%** құрады.

Қайта өңдеу өнеркәсібінде **330,9** млрд. теңге, өндіріс өндіріліп НКИ - **109,7%** құрады.

Ақтөбе облысында хром кендері мен концентратты өндіру ұлғайды, феррохром және сұйытылған пропан және бутан өндірісі (104,9%) өсті. Мұнай өндірісі төмендеді НКИ-(93,6%), мыс рудасы (90,0%), мыс концентраттары (81,3%) және т.б.

Екінші **бесжылдықтың аясында ИИДМБ** инвестиция көлемі 258 млрд. теңге болатын 23 жоба жүзеге асырылуда, 6,5 мың жұмыс орнын құру, оның ішінде 13 млрд. теңге инвестиция көлемі 11 жоба пайдалануға берілді, шамамен 900 жұмыс орны ашылды.

Сондай-ақ, 2017 жылы Бизнеске қолдау көрсету картасынан 13 инвестициялық жоба (*900 млрд. теңгеге жуық жұмыс орындарын құра*

отырып, 25 млрд. теңге) жоспарланып отыр, оның ішінде 13 млрд. теңгеге 7 жоба енгізіліп, 375 жұмыс орны ашылды.

Болжам бойынша, 2017 жылдың қорытындысы бойынша өнеркәсіп өндірісінің көлемі 1 431,3 млрд. теңгені, НКИ кемінде **103,5%** құрайды.

Ауыл шаруашылығы жалпы өнімінің көлемі 102,7 млрд теңгені, көлем индексі 2016 жылғы тиісті кезеңге **102,7%** құрады.

Бағалау бойынша, 2017 жылдың соңына қарай ауыл шаруашылығының жалпы өнімі **145,3** млрд. теңгені, НКИ - 104,3% құрайды.

2017 жылы **суармалы жерлер** 18%-ға, **18,3** тен **21,5** мың гектарға (суармалы жерлердің 72% -ы), **егістік алқаптар** - 15% -дан (2016ж-567 мың га, 2017- 656пкм га) ұзарды.

170-тен астам ауыл шаруашылығы кооперативтері жұмыс істейді, олардың **4000** жеке фермалары ӘШК-ке біріккен.

Ауыл шаруашылығының дәстүрлі емес салалары белсенді түрде дамып келеді, **90-ға** жуық жоба жүзеге асырылды (ара шаруашылығы, қояндар, бөденелер, қаздар мен үйректер және т.б.).

Аймақаралық ынтымақтастық шеңберінде Ақтөбе облысы еліміздің барлық аймақтарымен және Ресей Федерациясының Орынбор облысымен ынтымақтастық орнатқан.

Ет пен сүтті қайта өңдеу өнімдерінің үлесін тиісінше **6% -ға** (ет 32% -дан 38%, сүт 31% -дан 37% -ке дейін) арттыру бойынша жұмыс жүргізілуде.

Қолданыстағы ШОК субъектілерінің саны **50,7** мың бірлікті немесе 2016 жылғы тиісті кезеңнің **111,2%** -ын құрады. Болжам бойынша, 2017 жылдың соңына қарай ШОК субъектілері өндірісінің нақты көлем индексі **116,0%** құрайды.

Негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі **230,6** млрд. теңгені немесе 2016 жылғы тиісті кезеңге қарағанда **130,4%** -ды құрады. Болжам бойынша 2017 жылдың соңына дейін негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі **432,0** млрд. теңгені немесе кем дегенде **110,0%** құрайды.

Бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі аясында жеке инвестициялардың арқасында ағымдағы жылы 7,1 млрд. теңгеге 6 жоба жүзеге асырылды (*Шығармашылық академиясы, Жастар Сарайы, жекпе-жек сарайы, хоккей модулі, «Мейірім» әлеуметтік бейімдеу орталығы, «Жұбановтар Әлемі» үй мұражайы*), 2,2 млрд. теңгеге 3 жоба жүзеге асырылуда (*Облыстық тарихи-өлкетану мұражайы, неке сарайы, «Аналарға тағзым» мұражай үйі*).

Бүгінгі күні жалпы сомасы **29,5** млрд. теңгеден астам сомаға 61 МЖК жобасы жүзеге асырылуда, оның ішінде **8 жоба 9,8** млрд. теңгеге сатылды.

2017 жылдың есепті кезеңінде облыстың автомобиль көлігімен **41 184,7** мың тонна жүк тасымалданды, бұл 2016 жылға қарағанда **4,5%** жоғары.

Жүк айналымы көлемі **3 283,8** млн. ткм құрады. немесе 2016 жылғы тиісті кезеңнің **103,4%** -ын құрады.

Жолаушыларды тасымалдау осы кезеңде **163,6** млн адамды құрады немесе 2016 жылғы көрсеткіштен **4,2%** артық, жолаушылар айналымы 8 904,5 млн. тонна немесе **7,3%** -ға өсті.

Өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда көрсеткіштің артуы жолаушылардың қозғалысы мен тауарларды автокөлікпен тасымалдау есебінен болды.

2017 жылдың соңына дейін кем дегенде 300 шақырым жолды 10,6 миллиард теңгеге жөндеу жоспарлануда, бұл 2016 жылға қарағанда 2,7 есе көп (2016 жылы 108,8 км жол жөндеуден өткізілді).

Ақтөбе облысында «Нұрлы жол - болашаққа бастар жол» жобасының шеңберінде ұзындығы 319 шақырымды құрайтын «Ақтөбе-Атырау-Ресей шекарасы, (Астрахань)» мемлекеттік тас жолының «Ақтөбе-Мақат» учаскесін қайта құру жұмысы жоспарлануда.

Сондай-ақ, ұзындығы 401 шақырым болатын «Қандыағаш-Ембі-Шалқар-Ырғыз» жалпы республикалық маңызы бар автожол учаскесін қамтитын «Орталық-Батыс» дәлізін іске қосу және ұзақтығы 120 шақырым болатын «Ырғыз-Нұра-Қостанай» жергілікті деңгейдегі жол участкалары, онда шамамен 125 000 тұрғын немесе облыстың жалпы халқының 15% тұрады.

Осы жобаларды іске асыру нәтижесінде 2017 жылдан бастап жүк тасымалының көлемін ұлғайту күтілуде.

Алдын ала болжам бойынша, 2017 жылға тасымалданған жолаушылар саны **292,2** млн. адамды құрайды, 2016 жылғы тиісті кезеңнің **104,0%**. Жүктерді тасымалдау көлемі 78 587,8 мың тоннаны құрайды, яғни **103,1%**

2016 жылғы тиісті кезеңге жүк айналымының көлемі **6221,0** млн. ткм немесе 2016 жылғы тиісті кезеңнің 102,0% құрайды деп күтілуде.

2017 жылдың 8 айында **құрылыс жұмыстарының** көлемі **93,0** млрд. теңгені немесе 2016 жылғы тиісті кезеңнің **111,9%**-ын құрады. **Болжам бойынша**, 2017 жылдың соңына қарай құрылыс жұмыстарының көлемі **146,0** млрд. теңгені немесе кем дегенде 104,0% құрайды.

2017 жылдың қаңтар-тамыз айларында **337,6** мың шаршы метр тұрғын үй пайдалануға берілді, бұл 2016 жылғы тиісті кезеңнің **113,4%** -ын құрады.

2017 жылдың соңында қаржыландырудың барлық көздері есебінен 650 мың шаршы метрден кем емес жоспарланған көрсеткіштер деңгейінде тұрғын үй пайдалануға беріледі, бұл **105,4%** өсімді құрайды.

«Нұрлы жер» бағдарламасының шеңберінде тұрғын үй құрылысы комбинатының технологиясы бойынша (*кірпіш құрылысы, жылу блоктары, газ блоктарымен, кеңейтілген балшықтан және т.б.*) жеке тұрғын үйлерді құруға арналған пилоттық жоба жүзеге асырылуда.

Жобаны жүзеге асыру үшін 1200 гектар аумақты құрайтын жер телімі қарастырылған, ол 4200 үйге есептелген, онда 111 мың адам тұрады. Сонымен қатар, м2 бағасы 120 мың теңгеден аспайды.

2017 жылы **жалпы ауданы 80 мың.м2** немесе 1000 пәтерлік **144 шағын және жеке** несиелік үйлер пайдалануға беріледі.

2017 жылдың қаңтар-шілде айларында **сыртқы сауда айналымы** 3,0 млрд. АҚШ долларын немесе 2016 жылғы тиісті кезеңге 153,2% құрады, оның ішінде экспорт - **2,4** млрд. АҚШ доллары (158,1%), импорт - **602,3** млн (136,5%).

Салық және бюджет. Мемлекеттік бюджетке 2017 жылдың қаңтар-тамыз айында **246,8** млрд. теңге салық және міндетті төлемдер немесе болжамға 101,5% оның ішінде республикалық бюджетке **174,5** млрд. теңге (104,7%), жергілікті бюджетке – **72,4** млрд. теңге (болжамның 103,6% -ы).

2017 жылдың **9** айына салық базасын **2 795,4** млн. теңге жоспарымен кеңейту бойынша іс-шаралар жоспарын іске асыру шеңберінде **2 204,6** млн. теңге орындалды немесе **78,9%**, оның ішінде бекітілген жылдық жоспардың **55,1%** -ы.

Ағымдағы жылдың соңына қарай салық салу базасын кеңейту жоспары 3 000 млн. теңге немесе **107,3%** орындалады деп күтілуде.

Жұмыспен қамту және әлеуметтік қорғау

Жұмыссыздық деңгейі (2017 жылдың 2-ші тоқсанында) **4,8%** болды.

20 860 адам жұмыспен қамтылды - соның ішінде тұрақты жұмыс орнына - 10 339 адам, маусымдық - **10 521** адам, жергілікті бюджеттердің есебінен төленген қоғамдық жұмыстарға **7151** адам тартылды.

2017 жылдың қаңтар-маусым айларында бір қызметкердің орташа айлық жалақысы **121 278** теңгені құрады, бұл 2016 жылғы осы кезең деңгейінен 7,7% -ға жоғары.

Ағымдағы жылы **әлеуметтік салаға 122,7** млрд. теңге, оның ішінде білім беруге - **84,1** млрд. теңге, денсаулық сақтау саласына - **19,7** млрд. теңге және басқа да салалар қарастырылған.

2017 жылы балаларды мектепке дейінгі біліммен қамтуды 95% -ға дейін арттыру жоспарлануда (нақты-93%).

Сонымен қатар, **ағымдағы жылдың 1 қыркүйегіне дейін 25 мектептің** құрылысы жүріп жатыр. Қазіргі уақытта 8 мектеп пайдалануға берілді, осы жылдың соңына дейін тағы 6 мектеп беріледі. Апатты жағдайдағы 2 мектеп және 8 үш ауысымдық мектептер проблемасын шешетін болады.

2017 жылы білім беру саласында Ұлттық қордың қаражаты есебінен (*жергілікті бюджеттен қоса қаржыландырумен бірге*) 600 орындық орта мектеп Мұғалжар ауданы Қандыағаш қ. 320 орындық, Батыс-2 және Нокин ауылында, 600 орындық Сазды ауылы, (Бауырластар-2) және ж/е Батыс -2 ш.а. іске қосылды.

300 орынға арналған Мәртөк ауданының, Сарыжар ауылы, Ақтөбе қаласының Благодарный а/о және Болашақ шағын ауданында, 320 орындық Қобда ауданының, Қобда ауылында және Мәртөк ауданының Радниковка ауылында, 600 орындық Хромтау ауданының Дөң ауылында, Алға ауданы Алға қаласында (интернат 120 орынға арналған), Ақтөбе қаласының ГМЗ және Ясный ауылында, 900 орындық Ақтөбе қаласының Авиатор және «Ақжар-2» аудандарында орта мектептер құрылысы жүргізілуде.

Жергілікті бюджет қаражаты есебінен мектептің құрылысы жүргізіліп жатыр, 60 орындық Ойыл ауданы Шұбарши және Ақкемер ауылы, 120 орындық Шалқар ауданы, Қаратоғай ауылы, 100 орындық Ақши ауылы, Ырғыз ауданы.

Сондай-ақ, Байғанин ауданы Қарауылкелді ауылында 300 орындық (100 орындық интернат) мектеп құрылысы бойынша 320 орынға арналған мектепке. Мұғалжар ауданы Сағашили ауылында, Мәртөк ауданында 320 орынға (60 орынға арналған интернат) мектептердің құрылыс жұмыстары басталды. Конкурстық рәсімдерді өткізуге жергілікті бюджеттен қаражат бөлінді.

Ақтөбе қаласы, Жаңа-Қоныс және Қызылжар ауылдарында 300 орындық орта мектептердің құрылысы басталды.

Темір ауданының Кенкияқ ауылында 250 орындық орта мектебін балабақша үшін қайта құру жұмыстары аяқталды.

Компьютерлік техникаға орта есеппен 16 оқушы 1 компьютер, ал ауылдық жерлерде - **11 371** мектеп немесе мектептердің жалпы санының 86,9% -ы кеңжолақты интернетке қосылған.

48,9 мың баланы қамтитын 561 мектепалды ұйым немесе 65,5% (1 жастан 6 жасқа дейін) бар, бұл 2016 жылғы тиісті айға қарағанда 0,9% жоғары.

2017 жылы **денсаулық сақтау жүйесін** қаржыландыруға **19,7** млрд. теңге бөлінеді. Денсаулық сақтау нысандарын дамытуға **5,0** млрд. теңге қарастырылған, оның ішінде РБ- **4,3** млрд. теңге, ЖБ - **0,7** млрд. теңге, материалдық-техникалық базаны нығайтуға - **1,5** млрд. теңге.

Денсаулық сақтау саласында Ақтөбе медициналық орталығының негізінде Aktobe Medical Center медициналық кластер құрылды, 2017 жылдың 9 айының қорытындысы бойынша 15 мыңнан астам операция жасалды, оның 400-ден астамы жоғары технологиялық болды.

Қызметкерлер тапшылығы 16% -ға төмендетті (83-тен 70 бірлікке дейін).

Халықтың 100% ММӘС енгізу туралы түсіндірме жұмыстармен қамтылды.

2017 жылы денсаулық сақтау саласында Ақтөбе қаласындағы республикалық бюджет қаражаты есебінен **300** орындық облыстық **туберкулезге қарсы диспансер** көмекші мекемемен, **200** төсектік аймақтық **перинаталды орталықтың**, ауысымға **150** келушіге арналған консультативтік-диагностикалық бөлімшесі бар құрыс басталды.

МЖӘ шеңберінде **жедел жәрдем станциясын, офтальмологиялық аурухананы, қалалық балалар стоматологиялық емханасын, 2 қалалық емхананы** (Батыс-2ш.а. Нұр-Ақтөбе) іске асырылуда.

Ақтөбе қаласының жергілікті бюджет есебінен облыстық балалар ауруханасының шаруашылық блогы (гараж), Ақтөбе облысының консультативті-диагностикалық орталығында жылжымалы мобильді құрылымдар үшін ангар, 12 ш.а. №3 қалалық емханасында бөлімдер арасында өткел салу үшін құрылыс жұмыстары басталды.

Сонымен қатар, МЖӘ шеңберінде позитрон-эмиссиясы орталығы мен 21 денсаулық сақтау нысаны құрылысы жоспарлануда.

2017 жылғы 7 айдағы демографиялық деректер: 1000 адамға шаққандағы бала туу деңгейі 21,67 (2016 - 24,21) немесе 10,5% төмендеуі; 1000 адамға шаққандағы өлім-жітім 6,45 құрады (2016-6,73) немесе 4,16% -ға

төмендеді, нәресте өлім-жітімі 1000 тірі туғандарға (2016- 9,96) 6,62 немесе 33,5% -ға төмендеді.

Тұрғын **үй-коммуналдық шаруашылық** саласында тұрғындарды орталықтандырылған сумен қамтамасыз ету **96,1%** құрайды. Қалалық елді мекендерді орталықтандырылған сумен қамтамасыз ету көрсеткіші **100%** (4 қала), ауылдық жерлерде - **84,1%**. **152** елді мекеннің **70-і** (46,0%) орталықтандырылмаған сумен жабдықтауды пайдаланады.

Сумен жабдықтау жобаларын жүзеге асыру үшін бюджет қаражатынан басқа, халықаралық қаржы ұйымдарының инвестициялары пайдаланылады. 2017-2018 жж. аралығында «Ақбұлақ» АҚ республикалық, облыстық бюджеттерден және ЕҚДБ-нің несиелік ресурстарынан гранттық қаржыландыру есебінен облыс орталығының сумен жабдықтау нысандарын **3,9** млрд. теңгеге қайта жаңғыртады.

Ақтөбе қаласында жылу жүйесін жаңғырту мақсатында «Трансэнерго» АҚ мен Еуропалық Қайта құру және Даму Банкі арасындағы 2017-2018 жылдарға арналған кредиттік келісімге жалпы сомасы **3,1** млрд. теңге болатын **11 жобаны** жүзеге асыру туралы келісімге қол қойылды.

2017 жылы Қарғалы ауданындағы Казанка, Мәртөк, Жосалы және Кемпірсай ауылдарына газдандыру жобаларын іске асыру басталды.

Жөндеуді талап ететін электр желілерінің ұзындығы **10 000** км немесе 61,0% құрайды.

Ақтөбе облысының әлеуметтік-экономикалық дамудың басымдылықтары

Жақын арада өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуы Мемлекет басшысының 2017 жылғы 31 қаңтардағы «Қазақстанның үшінші жаңғыртылуы: Жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Жолдауында және «Қазақстан-2050» Стратегиясын одан әрі іске асыру үшін мемлекеттік және үкіметтік Ұлттық жоспардың «100 нақты қадам» бес институционалдық реформада анықталған экономикалық модельді құру болып табылады.

Орта мерзімді перспективада әлеуметтік-экономикалық саясаттың негізгі мақсаты табыстылық, тиімділік және халықтың өмір сүру деңгейін көтеру принциптеріне негізделген, бәсекеге қабілетті экономиканың негізін құру болып табылады.

Жоғарыда аталған міндеттерді іске асыру арқылы жандандыру негізінде өнеркәсіп өндірісін толық пайдалану, қолда бар шикізат ресурстарын кешенді өңдеуді қамтамасыз ете отырып, жаңғыртудың негізгі салаларын мамандандыру бағдарланған жоғары технологиялы және бәсекеге қабілетті өнім түрлерін шығару және дайындығы жоғары дәрежедегі өндіру, инновациялық өндіріс пен жаңа технологиялар, агроөнеркәсіп кешенін және туризмді дамыту.

Мұның бәрі ұзақ мерзімді перспективада өңірдің ірі индустриялық-инновациялық даму орталығы рөлін күшейтеді.

Өнеркәсіп. 2022 жылға дейінгі кезеңде облыстың экономикалық әлеуеті мен қолайлы инвестициялық ахуалын ескере отырып, индустрияландыру

саясатының басымдығы экономиканың экспортқа бағдарланған секторларында ірі инвестициялық жобаларды іске асыру, шағын және орта бизнесті дамыту үшін жаңа мүмкіндіктерді құру және индустриялық-инновациялық аймақтарды қалыптастыру болып қала береді.

Облыс болашақта өнеркәсіптің дамыған өңірлерінің бірі бола алады, әртараптандырылған экономикасы бар, онда өнеркәсіптің барлық салаларының ірі, орта және шағын кәсіпорындары ұсынылатын болады.

Өнеркәсіптің НКИ 2018-2022 жылдары 103,5%-тен 104,7% шамасында болады деп болжанып отыр.

Тау-кен өнеркәсібі (жалпы өндірістің 62,1%) 2016 жылы тау-кен өнеркәсібінің көлемі **747,1** млрд. теңгені құрады, бұл 2015 жылғы деңгейден **88,6** млрд. теңгеге көп, НКИ - 92,7%.

2018-2022 ж. мұнай өндіру орташа есеппен **6,0** млн. тоннаға дейін болжанып отыр.

1. **Мұнайды өндіру** (жалпы өнеркәсіп үлесі - **37,8%**)

Ақтөбе облысында көмірсутекті шикізат нарығына 15 мұнай өндіруші кәсіпорын жұмыс істеуде. 2016 жылы мұнай өндіру көлемі **6,2** млн. тоннаны немесе 91,1% құрады.

Жоспарланған жыл сайынғы мұнай өндіру: 2017 жылы - **5,96** млн. тонна; 2018 ж - **6,1** млн. тонна; 2019 ж - **6,0** млн. тонна; 2020 ж - **6,0** млн. тонна; 2021 ж - **5,9** млн. тонна; 2022 ж - **6,0** млн. тонна.

1.2. **Газ өндіру**

2016 жылы газ өндіру көлемі **6,5** миллиард текше метрді құрады. немесе **108,6%** (2015 жылы-**5952,3** млн. текше метр, + **512,7** млн. текше метр).

Жоспарланған газ өндіру: 2017 жылы - 6,5 млрд. текше метр; 2018 ж - 7,2 млрд текше метр; 2019 ж - **7,7** млрд текше метр; 2020 ж - 8,3 млрд текше метр; 2021 ж - 8,4 миллиард текше метр. ; 2022 ж - **8,5** миллиард текше метр.

«CNPC-Ақтөбемұнайгаз» АҚ аймақтағы ең ірі газ өндіруші компания болып табылады, ол облыстың жалпы газының **85%** астамын құрайды.

«CNPC-Ақтөбемұнайгаз» 2017 жылы жаһандық және экономикалық процестерге байланысты әлемдік мұнай бағасының құбылмалылығын ескере отырып, **5,8** миллиард текше метр газ өндіруді жоспарлап отыр.

1.2. **Табиғи газды өндіру**

Ақтөбе облысындағы жалғыз табиғи газ өңдеуші «ТетисАралГаз» ЖШС болып табылады.

2016 жылы табиғи газ өндіру көлемі **121,5** млн. текше метрді құрады.

Табиғи газды өндірудің жыл сайынғы болжамды көлемі: 2017 жылы - **115,8** млн. текше метр; 2018 ж - **208,5** млн. текше метр; 2019 ж - 177,5 млн. текше метр; 2020 ж - 161,7 млн. текше метр; 2021 ж - 146,8 млн. текше метр; 2022 ж - 130,0 млн. текше метр.

2. **Металл кендерін өндіру** (жалпы өнеркәсіп үлесі - **18,2%**)

2016 жылы металл кендерін өндіру көлемі **218,8** млрд. теңгені немесе НКИ - 2015 жылы **97,4%** -ды құрады.

Өндірістің болжамды көлемі: 2017 жылы - **232,4** млрд. теңге; 2018 ж – **235,0** млрд. теңге; 2019 ж - **240** млрд. теңге; 2020 ж – **247,2** млрд. теңге; 2021 ж - **252,7** млрд теңге; 2022 ж - **270,0** млрд. теңге.

2.1. Хром рудалары

2016 жылы хром рудасын өндіру **5,5** мың тоннаны немесе **103,0%**-ды құрады.

Аталған салада негізгі кәсіпорындар «ТҰК Дөң» және «Восход Ориел» ЖШС болып табылады.

«ТҰК Казрхром» АҚ Дөң кен байыту комбинаты өндірілген және өңделген хром кенінің сапасы бойынша әлемде теңдесі жоқ. Шығарылған және өңделген хром кенінің барлық көлемі Ақтөбе облысының үлесіне тиесілі.

2017 жылы болжамды мәліметтер бойынша, хром кенін өндіру **6,0** млн. тонна болады.

«Восход Ориел» ЖШС-нің хром кенін өндіру көлемі 2017 жылға қарай - **684,0** мың тонна; 2018 ж-**850,0** мың тонна; 2019 ж-**1150,0** мың тонна; 2020 ж - **1300,0** мың тонна; 2021 ж - **1300** мың тонна; 2022 ж - **1300** мың тонна.

2.2. Хром концентраты

2016 жылы хром концентраттарын өндіру көлемі **4226,7** мың тоннаны құрады немесе **99,3%** (-29,2 мың тонна) болды.

Саланың негізгі кәсіпорындары **Дөң кен-байыту комбинаты «Казрхром» ТҰК АҚ және «Восход Ориел» ЖШС** болып табылады.

«Восход Ориел» ЖШС-нің хром кенін өндіру көлемі 2017 жылға қарай - **451,0** мың тонна; 2018 ж - **467,0** мың тонна; 2019 ж - **631,0** мың тонна; 2020 ж - **714,0** мың тонна; 2021 ж - **714,0** мың тонна; 2022 ж - **714,0** мың тонна.

2.3. Мыс рудалары («Коппер Текнолоджи» ЖШС)

2016 жылы мыс кенін өндіру көлемі **3384,0** мың тоннаны немесе **107,3%** (+**265,3** мың тонна) құрады.

Болжамды деректер бойынша 2017 жылы мыс кенін өндіру көлемі **3500,0** мың тоннаны құрайды.

2.4. Мыс-мырыш кендері («Коппер Текнолоджи» ЖШС)

2016 жылы мыс-мырыш кенін өндіру көлемі **1252,0** мың тоннаны немесе **78,2%** (-**348,6** мың тонна) құрады. *Төмендеу себептері: 2016 жылдың ақпан-наурыз айларында қолайсыз ауа райы жағдайына байланысты мыс пен мырыш кендері өндірілмеді. Өйткені, руда жоғары деңгейде мұздатуға ие болды, бұл тапсырыс берушіге сәйкес келмеді.* Болжалды мәліметтер бойынша, 2017 жылы мыс-мырыш кенін өндіру көлемі **1500,0** мың тоннаны (2016-**1252,9** мың тонна) құрайды.

2.5. Мыс концентраттары («Ақтөбе мыс компаниясы» ЖШС)

2016 жылы мыс концентратын өндіру көлемі **308,9** мың тоннаны құрады. Болжамды деректер бойынша 2017 жылы мыс концентратын өндіру көлемі **290,4** мың тоннаны (94%) құрайды. *Анықтама үшін: (төмендеу себептері: кендегі металдың төмен пайызы есебінен).*

2.6. Мырыш концентраттары («Ақтөбе мыс компаниясы» ЖШС)

2016 жылы мырыш концентратын өндіру көлемі **91,7** мың тоннаны құрады. *Анықтама: 2016 жылдың ақпан-наурыз айларында қолайсыз ауа райы*

жағдайына байланысты мыс пен мырыш кендері өндірілмеді. Өйткені, руда жоғары деңгейде мұздатуға ие болды, бұл тапсырыс берушіге сәйкес келмеді.

Болжамды мәліметтер бойынша, 2017 жылы мырыш концентратын өндіру көлемі **91,4** мың тоннаны (99,6%) құрайды.

2.7. Құрамында алтыны бар кендер ("Altynex Company" АҚ)

2016 жылы алтынқұрамдас рудасын өндіру көлемі **336,3** мың тоннаны құрады.

2017 жылы болжамданған мәліметтер бойынша, алтын өндіру көлемі **300** мың тоннаны (89,2%) құрайды.

Төмендеу себептері: Келісімге сәйкес, өндіріс жылына 350,0 мың тоннаны құрайды, ал алдыңғы инвесторлар жыл сайынғы көлемі 71,6 мың тоннаға артып, 421,6 мың тоннаны құрады. Өз кезегінде, қазіргі инвесторлар келісім-шартта көзделген мөлшерде өндіруді күтуде, өйткені 2020 жылы қуаттылығы жылына 3 млн тоннаға дейін болатын тау-кен-байыту комбинатын пайдалануға беру жоспарланып отыр. Осы мақсатта жаңа зауыттың қуатын жүктеу үшін шикізат базасын әзірлеу болатын.

Алтынқұрамдас руданы өндірудің болжанған көлемі: 2017 ж. - 300,0 мың тонна; 2018 ж. - 350,0 мың тонна; 2019 ж. - 350,0 мың тонна; 2020 ж. - **2100,0** мың тонна; 2021 ж. - 3000,0 мың тонна, 2022 ж. - 3000,0 мың тонна.

3. Тау-кен өнеркәсібінің басқа салалары (жалпы өнеркәсіп үлесі - 1,4%)

2016 жылы тау-кен өнеркәсібінің басқа салаларының көлемі 12,7 млрд. теңгені немесе 2015 жылға қарай НКИ-84,1% -ды құрады.

Өндірістің болжамды көлемі: 2017 ж. - **15,5** млрд. теңге; 2018 ж. - **15,9** млрд. теңге; 2019 ж. - **16,4** млрд. теңге; 2020 ж. - **16,7** млрд. теңге; 2021 ж. - **16,8** млрд. теңге, 2022 ж. - **16,9** млрд. теңге.

Өнімге деген сұраныстың төмендеуіне байланысты «Базальт-А» ЖШС және «Ақшат-Актобе» ЖШС-нің қиыршық тастар өндіру көлемін азайтады.

4. Кен өндіру өнеркәсібі саласындағы техникалық қызмет көрсету (жалпы өнеркәсіп үлесі - 6,7%).

2016 жылы тау-кен өнеркәсібінде техникалық қызмет көрсету көлемі **60,4** млрд. теңгені немесе НКИ 2015 жылға қарай **92,0%** -ын құрады, себеп-мұнай өндірудегі кірістің төмендеуі.

Өндірістің болжамды көлемі: 2017 ж. – 61,3 млрд. теңге; 2018 ж. – 62,5 млрд. теңге; 2019 ж. – 64,0 млрд. теңге; 2020 ж. – 65,0 млрд. теңге; 2021 ж. 68,0 млрд. теңге, 2022 ж. – 71,0 млрд. теңге.

Өндеу өнеркәсібі

Өндіріс 2016 жылы **354,8** млрд. теңгені құрады немесе НКИ 2015 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда **115,8%** (2015 жылы - **264,4** млрд теңге, **+90,4**) (жалпы өнеркәсіп үлесі - **29,5%**).

2017-2022 жылдары өндеу өнеркәсібінде Индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы аясында металлургия өнеркәсібінде, машина жасау, мұнай химиясы, азық-түлік өнімдері өндірісінде өңір экономикасының әртараптандырылуы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру қамтамасыз етіледі.

Өнеркәсіптің өсу қарқыны тау-кен өнеркәсібіне қарағанда әлдеқайда жоғары.

Болжамды өндіріс көлемі жыл бойынша: 2017 ж. - 391,4 млрд. теңге; 2018 ж. - 410,8 млрд. теңге; 2019 ж. - 427,1 млрд. теңге; 2020 ж. жылға қарай - 429,2 млрд. теңге, 2021 ж. - 436,9 млрд. теңге, 2022 ж. - 456,9 млрд. теңге.

1. Металлургия өнеркәсібі (жалпы өнеркәсіп үлесі - 10,5%)

Өнеркәсіпте негізгі кәсіпорындары «ТНК Казхром» АҚ және АФЗ «Ақтөбе теміржол зауыты» ЖШС болып табылады.

2016 жылы металлургия өнеркәсібінің көлемі **170,5** млрд. теңгені немесе НКИ- 2015 жылы **143,9%** -ды құрады.

Өндірістің болжамды көлемі: 2017 ж. - **197** млрд. теңге; 2018 ж. - **233,2** млрд. теңге; 2019 ж. - **248,7** млрд. теңге; 2020 ж. – **252** млрд. теңге; 2021 ж. - **255,4** млрд. теңге, 2022 ж. - **258,4** млрд. теңге.

Өсу қарқыны Ақтөбе теміржол зауыты өнімдері ЖШС мен «Қазхром» АҚ АФЗ №4 цехының өнімдері өндірісінің есебінен жоспарланып отыр.

Ферроқорытпалар (АЗФ АҚ «Қазхром ТҰК АҚ»)

2016 жылы «Қазхром» ТҰК АҚ-да ферроқорытпалар өндірісінің көлемі **495,4** мың тоннаны немесе 113,1% -ды (438,0 мың тонна, +57,4) құрады. 2017 жылы Казхром ТҰК АҚ ферроқорытпалар өндірісін **695** мың тоннаға (2016 - **438,0** мың тоннаға) дейін жеткізуді жоспарлап отыр.

Анықтама: Ақтөбе ферроқорытпа зауыты «Қазхром ТҰК» АҚ - Қазақстанның қара металлургиясының «тұңғышы». Зауыттың үлесіне елдегі өндірілген ферроқорытпалардың 1/4 бөлігін құрайды.

1.1 Рельс және пішінді роллинг («АРБЗ» ЖШС)

2016 жылы теміржол өнімдерін өндіру көлемі **16,3** млрд. Теңгені құрайтын **75,8** мың тоннаны құрады (өндіріс 2016 жылдың мамырында басталды).

Теміржол өнімдерін өндірудің болжанған көлемі: 2017 жыл. - **136,6** мың тонна; 2018ж. - **171,2** мың тонна; 2019 ж. - **192,6** мың тонна; 2020 ж. - **192,6** мың тонна; 2021 ж. - **192,6** мың тонна, 2022 ж. - **211,9** мың тонна.

Пішінделген өнімдерді өндірудің болжамды көлемі жыл бойынша: 2018ж. - **70,0** мың тонна; 2019ж. - **160,0** мың тонна; 2020ж. - **160,0** мың тонна; 2021ж. - **175,0** мың тонна, 2022ж. - **175,0** мың тонна.

2. Химия өнеркәсібі (жалпы өнеркәсіп үлесі 2,8%).

Филиалда негізгі кәсіпорын - «Ақтөбе хром қосылыстары зауыты» АҚ. 2016 жылдың қаңтар-қыркүйек айларында химия өнеркәсібі НИК 112,8% немесе **29,1** млрд. теңгені құрады.

Өндірістің болжамды көлемі жыл бойынша: 2017 ж. – **35,6** млрд. теңге; 2018 ж. - **38,7** млрд. теңге; 2019 ж. - **38,7** млрд. теңге; 2020 ж. - **40,5** млрд. теңге; 2021 ж. - **40,5** млрд. теңге;

2.1. Хром тұздары («АХКЗ» АҚ)

«АХКЗ» АҚ-ның хром тұздары өндірісінің көлемі **107,5** мың тоннаны немесе 118,7% -ды (**90,6** мың тонна, + 16,9) құрады. «АХКЗ» АҚ 2017 жылы хромдық тұздардың өндірісін **87,4** мың тоннаға жеткізуді жоспарлап отыр.

Анықтама үшін: «Ақтөбе хром қоспалар зауыты» АҚ - бұл индустрияның көшбасшысы британдық «BritishChrome» кейінгі әлемдік нарықта жоғары сапалы хром қосылыстарын өндіруге маманданған химия өнеркәсібіндегі Қазақстан Республикасының ірі және жалғыз кәсіпорны.

Хром тұздары өндірісінің болжамды көлемі: 2017 ж. - **109** мың тонна; 2018 ж. - **111** мың тонна; 2019 ж. - **114** мың тонна; 2020 ж. - **116** мың тонна; 2021 ж. - **118** мың тонна; 2022 ж. - **121** мың тонна.

Өзге металл емес минералды өнімдер өндірісі (*жалпы өнеркәсіп үлесі - 2,2%*).

Осы саладағы басты кәсіпорындар: «Стройдеталь» ЖШС, «Экотон Батыс» ЖШС, «Силикат-А» ЖШС, «Базальт-А» ЖШС, «Алина» ЖШС, «КөктасАқтөбе» ЖШС және т.б.

Өндірістің болжамды көлемі: 2017 ж. - **30,3** млрд. теңге; 2018 ж. - **28,7** млрд. теңге; 2019 ж. - **30,8** млрд. теңге; 2020 ж. - **32,2** млрд. теңге; 2021 ж. - **32,6** млрд. теңге, 2022 ж. - **33,0** млрд. теңге.

Машина жасау (*жалпы өнеркәсіп үлесі - 2,7%*)

Негізгі кәсіпорындардың құрамында: «Ақтөбе мұнай өңдеу зауыты» АҚ, «Актюбрентген» ЖШС және т.б.

2016 жылы машина жасау өнімінің көлемі **24,3** млрд. теңге немесе НКИ - 2015 жылғы 88,2%-ды құрады. «АЗНО» АҚ мұнай өнімдерін өндіруді ұлғайтуды жоспарлайды («Манғыстаумұнайгаз» АҚ-мен меморандумға қол қойды).

Өндірістің болжамды көлемі: 2017 ж. - **29,2** млрд. теңге; 2018 ж. - **30,8** млрд. теңге; 2019 ж. - **32,5** млрд. теңге; 2020 ж. - **33,4** млрд. теңге; 2021 ж. - **34,8** млрд. теңге; 2022 ж. - **35,1** млрд. теңге

Электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау (*жалпы өнеркәсіп үлесі - 8,2%*)

2016 жылы электр энергиясының, газдың түсуі, бу берудің және ауа баптаудың көлемі **92,4** млрд. теңгені немесе 2015 жылға қарай НКИ-**109,3%**-ды құрады.

Өндіріс көлемі жыл бойынша (болжам): 2017 ж.- **93,0** млрд. теңге; 2018 ж. – **94,3** млрд. теңге; 2019 ж. – **95,6** млрд. теңге; 2020 ж. – **96,9** млрд. теңге, 2021 ж. – **98** млрд. теңге, 2022 ж. - **99,0** млрд.теңгені құрады.

Энергетика саласында 2017 жылы және одан кейінгі 2018-2022 жылдары энергия тұтыну нарығында тұрақты жағдай сақталады.

Сүмен қамтамасыз ету, кәріз жүйесі, қалдықтарды жинау және бөлуді бақылау (*жалпы өнеркәсіп үлесі - 0,9%*)

2016 жылы су беру көлемі, ағынды суларды тазарту, қалдықтарды жинау және бөлуді бақылау, 2015 жылға қарай **8,4** млрд. теңгені немесе НКИ **88,8%**-ды құрады.

Жыл сайынғы өндіріс көлемі (болжам): 2017 ж.-**8,5** млрд. теңге; 2018 ж. - **8,7** млрд. теңге; 2019 ж. - **8,9** млрд. теңге; 2020 ж. - **9,0** млрд. теңге, 2021 ж. – **9,1** млрд. теңге, 2022 ж. – **9,2** млрд. теңге.

Қалдықтарды өңдеу және кәдеге жарату салаларында негізгі кәсіпорындар: «Реал Ракурс» ЖШС, «Экологиялық технологиялар ХХІ» ЖШС, «Ұлы қабырға ККБК» ЖШС.

Агроөнеркәсіп кешенін дамыту.

Аграрлық сектордың әрі қарай дамуы Қазақстан Республикасының 2017-2021 жылдарға арналған агроөнеркәсіптік даму бағдарламасының шеңберінде

қаржылай қолдау көрсету арқылы азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге және экспортқа бағдарланған өндірістердің дамуына бағытталатын болады.

Агроөнеркәсіптік кешенді қаржыландыру және ауыл шаруашылық кәсіпорындары мен ауыл тұрғындарының өңірдегі несиелендіру ресурстарына қолжетімділігін қамтамасыз ету үшін, несиелендіру «ҚазАгро» АҚ құрылымдық бөлімшелері арқылы агроөнеркәсіп кешенінің барлық бағыттарында жүргізіледі: көктемгі егіс жұмыстарынан бастап инвестициялық жобаларды іске асыруға дейін.

Ауыл шаруашылығы жалпы өнімінің нақты көлемінің индексі 2017 жылы 104,3% және 2018-2022 жылдары 104,5% - 106,0% аралығында болады.

Атап айтқанда, өсімдік шаруашылығы 2018 жылы 102,1% -дан 2022 жылы 102,9% -ға дейін, мал шаруашылығы өнімдері 102,4% -дан 104,4% -ға дейін өседі.

Агроөнеркәсіптік кешеннің жетекші саласы - бұл ауыл шаруашылығының жалпы өнімінің 70% -ын құрайтын әртараптандырылған сипаты бар мал шаруашылығы.

Өнеркәсіпте мал шаруашылығының санын көбейту, сүт фермаларын құру, азықтандыру алаңдарын, асыл тұқымды шаруашылықтарды құру, азық-түлік базасын нығайту және саланы мемлекеттік қолдау бойынша күшейту жұмыстары жүргізілуде.

Облыс бойынша мал шаруашылығында техникалық және технологиялық жабдықтауды жетілдіру үшін **10** сүт-тауар фермасы және **5** бордақылау алаңы жұмыс істеп тұр.

Облыста мал басының сапасын жақсарту және оның өнімділігін арттыру үшін **67** асыл тұқымды оның **39-ІҚМ, 20-ҰМ, 7-жылқы** және **1-ара** шаруашылығы құрылды.

Ірі қара малдың нақты салмағы **6,2%**, қойлар-**12%**, жылқы - **17,3%**, шошқа - **76,6%**-ын құрады.

Мал шаруашылығы. «Ірі қара мал етінің экспорттық әлеуетін дамыту» жобасы шеңберінде ет және ет экспортының әлеуетін арттыру мақсатында өңірдегі асыл тұқымды өнімнің саны **5** бірлікке дейін жеткізілді.

2017 жылы облыс бойынша асыл тұқымды ірі қара малдан **5 377** бас сатып алынды.

«Сыбаға», «Алтын Асық», «Құлан» бағдарламалары бойынша мал шаруашылығын одан әрі дамыту үшін **23,1** мың ірі қара мал, **23,7** мың қой, **4,3** мың жылқы сатып алынды.

Басқа да шаралармен жемшөп жинау кезеңінде қабылданған шаралар малдың қыстауы үшін 2017 жылы **2 184,8** мың тонна шөп және **2,0** мың тонна пішен және **5,0** мың тонна сүрлемді жинауға мүмкіндік берді.

Жем азығы дақылдарының негізгі құрылымын егілген шөптер құрайды.

Агроөнеркәсіп кешенінің әлеуетін күшейту Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстадағы үшінші жаңғырту: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Қазақстан халқына Жолдауында және «100 нақты қадам» бағдарламасына сәйкес Қазақстан Республикасы Президентінің стратегиялық

тапсырмаларында айқындалған мақсаттар мен міндеттерге сәйкес келуге бағытталған.

2017 жылы шағын және орта бизнеске несие беру бағдарламасын іске асыру шеңберінде, жергілікті бюджеттен «Ақтөп» ЖШС-не 500,0 млн теңге бөлінді. Серіктес ретінде "Даму" қоры өз қаражатынан тең пропорцияда (50/50) бөле отырып өз кезегінде мал шаруашылығы өнімінің өнімділігін арттыруына оң әсерін тигізеді. Бүгін, компания жас ірі қара мал 22,0 басын сатып алды. Якорлық шаруашылықтарын құру арқылы 200,0 жұмыс орны құрылады, бұл өз кезегінде азық-түлік нарығындағы бағаны тұрақтандыруға жағдай жасауға мүмкіндік береді.

2017-2022 жылдары келесі міндеттер жоспарлануда:

- жемдік дақылдардың алаңын 50%-ға арттыру. Мал азығының теңгерімін арттыру үшін **100** мың гектар алқапқа мал шөбі отырғызылады. **104,0** мың гектар аумақта жемдік дақылдар, оның ішінде **100,0** мың гектар арпа және **4,0** мың гектар сұлы;

- **19,5** мың гектарға суармалы жерлерді енгізу арқылы суармалы жерлерді қалпына келтіру және кеңейту бойынша жұмысты жалғастыру;

- мал шаруашылығын дамыту үшін келесі бағдарламалар бойынша «Сыбаға» - **2050** бас, «Алтын асық» - **3000** қой, «Құлан» - **500** мың бас жылқы малдары сатып алу.

Құрылыс саласындағы инновациялық жобаларды іске асыру арқылы НКИ 2017 жылы 104,0%, 2018 жылы-104,5%, 2019 жылы-105,0%, 2020 жылы-105,5%, 2021 жылы-106,0%, 2022 жылы-106,5% -ды құрады.

Барлық қаржыландыру көздері есебінен тұрғын үй құрылысының көлемі 2017 жылы 650,0 мың шаршы метр, 2018 жылы-670,0 мың шаршы метр, 2019 жылы - 708,5 мың шаршы метр, 2020 жылға қарай - 725,0 мың шаршы метр, 2021 жылы - 765,3 мың адам. ш.м., 2022 жылы- 780,8 ш.м.

Өткен жылдағы облыста көлік қызметі 2018-2022 жылдары 101,0-103,0%-ын құрайды.

Көлік-логистикалық жүйені дамыту (бұдан әрі - КЛЮ).

Облыста **6** көлік-логистикалық орталықтар **46,6** млрд. теңгеге іске асырылуда, құны **5,5** млрд. теңгеге **3** жоба пайдалануға берілді. Бүгінгі күні «Фэатон» аумағында КЛЮ жобасын іске асырады, АҚ «KTZ Express» 36,7 гектар аумақта КЛЮ жобасын жүзеге асыруды жоспарлап отыр, ал өз кезегінде «МартСтройРеалИнвест» ЖШС Мәртөк ауданында КЛЮ құрылысы үшін тағы бір инвестициялық жобаны іске асыру жоспарлануда

Туристік және рекреациялық әлеуетті дамыту.

Облыста ішкі және кейбір сегменттерде бәсекеге қабілетті халықаралық туристік нарықтың дамуы үшін қолайлы табиғи және мәдени жағдайлары бар.

Облыста республикалық маңызы бар 4 табиғат қорғау аймағы және 650-ден астам тарихи ескерткіштер бар.

2016 жылы Ақтөбе облысында туризмді дамытудың 2020 жылға дейінгі бағдарламасы мен оны іске асыру жоспары бекітілді, оған 80-нен астам іс-шаралар кірді.

Болжамды кезеңде ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құру жоспарлануда. Байғанин ауданында «Ақтолоғай» геопаркі, Хромтау ауданындағы «Айдарлыаш» геопарк кесенесінде, Шалқар ауданындағы «Орал Полеоокеан» полеовулкандық геопаркі, Шалқар ауданындағы «Жаманшин» халықаралық метеорит кратері геопаркі. Қобыланды батыр мемориалдық кешенін қайта жаңғырту, XIV-XV ғасырлардағы «Абат Байтақ» және «Шырақшы үйін» абаттандыру, этно-ауыл құру, қонақ үйлер ашу, туристік жолдарды абаттандыру т.б. ата-бабаларымыздың мәдени мұрасын сақтайтын түпнұсқалық экспонаттарын көрсететін болады.

Аймақтың туристік әлеуеті кеңейіп келеді. Облыста бір мезгілде **4346** адам жұмыс істейтін туристерді орналастыру үшін барлығы **92** нысан жұмыс істейді. Осы бағытта **12** туроператоры және **37** туристік агенттік қызмет көрсетеді.

Болжамдық кезеңде туристер санының екі есе артуы, жаңа жұмыс орындарын ашуы, көрсетілетін қызметтердің сапасы мен әртүрлілігін арттыру, бәсекеге қабілетті туристік өнімді қалыптастыру, туристік аймақ ретінде өңірдің оң имиджін нығайту күтілуде.

Бюджеттік саясаттың басымдықтары

Бюджеттік саясат орта мерзімді кезеңінде мемлекеттік саясаттың әзірленген шараларын тиімді жүзеге асыруға және экономиканың теңгерімді өсуін қамтамасыз етуге бағытталады.

Жаңа бюджет саясатының тұжырымдамасына сәйкес бюджет саясаты мемлекеттік қаржының теңгерімін және әлеуметтік-экономикалық дамудың тұрақтылығын қамтамасыз етуге, халықтың әл-ауқатын жақсартуға, экономиканы жаңғыртуға және әртараптандыруға және мемлекет тарапынан ішкі сұраныстың қажетті деңгейін қамтамасыз етуге бағытталады.

Сонымен қатар, шығыс саясаты әлеуметтік-экономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету, бюджеттік шығыстарды әлеуметтік-экономикалық дамудың басым бағыттарына шоғырландыру, бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігін арттыру және «бюджеттік тәуелділікті» азайту және Ұлттық қордың ресурстарын тиімді пайдалану сияқты негізгі міндеттерді шешуді қамтиды.

Бюджет саясатының алдағы үш жылдағы басымдылығы мемлекеттік қаржының тұрақтылығын сақтау, бюджет қаражатын үнемдеу және мемлекеттік шығыстардың тиімділігін арттыру болып қала береді.

Ағымдағы әлеуметтік міндеттемелерді және инфрақұрылымды дамыту үшін бюджеттің мүмкіндіктері, ең алдымен, кірістің көлеміне байланысты болады. Салық саясатының шеңберінде салық жүйесінің экономикалық пайдасын арттыру, оның ішінде теңгерімсіздіктерді жою және салық салу базасын ұлғайту жұмыстары жалғасады.

Бюджетті қалыптастыру және орындау тиімділігі мен тиімділігі көрсеткіштеріне негізделген, сондай-ақ қызмет нәтижелерін бағалаудың жылдық жүйесі мен жергілікті атқарушы органдардың басшылыққа алатын салалар мен салалардағы мақсаттары мен міндеттеріне қаншалықты қол жеткізетінін анықтайтын жүйе бар.

Егер экономикадағы жағдай өзгерсе, бюджет саясатын түзету үшін, оның ішінде бюджет параметрлерін нақтылау арқылы жедел және икемді шаралар қабылданатын болады.

Мемлекет басшысының «Қазақстан-2050» Стратегиясында, «Нұрлы жол - болашаққа бастар жол», «Қазақстан жаңа жаһандық: өсу, реформалар, даму» және «Қазақстанның үшінші жаңғыртылуы: жаһандық деңгейде» Қазақстан халқына Жолдауында қойылған мақсаттарды ескере отырып, «2018-2020 жылдарға арналған бюджет шығыстарының негізгі басымдықтары

Жұмыспен қамтудың өсуі. Әлеуметтік қамсыздандыру саласындағы мемлекеттің саясаты оның мақсатты сипатын нығайту арқылы әлеуметтік көмекке оңтайландыруға бағытталады.

Аз қамтылған азаматтарды жұмыспен қамтудың белсенді нысандарына тарту мақсатында әлеуметтік келісімшарт негізінде әлеуметтік жағдайы төмен отбасыларына шартты қолма-қол ақшалай жәрдемақы төлеу бойынша «Өрлеу» пилоттық жобасын жүзеге асыру жалғасуда.

Аймақта жұмыспен қамтамасыз ету жаңа жұмыс орындарын құру, уақытша жұмыспен қамтуды кеңейту және жұмыссыздарды жұмыспен қамту арқылы жүзеге асырылады. Мемлекеттік және мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде халықтың осал топтарын жұмыспен қамтуға халықты жұмыспен қамтуға жәрдемдесу үшін кешенді жоспар жасалуда.

Азаматтарды кәсіпкерлікке тарту және жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету мақсатында Үкімет 2017-2021 жылдарға арналған Өнімді жұмыспен қамтуды және бұқаралық кәсіпкерлікті дамыту бағдарламасын қабылдады.

Осы бағдарлама бойынша өзін-өзі жұмыспен қамтығандар, жұмыссыздар және біліктілігі жоқ адамдар үш салада өнімді жұмысқа тартылады.

Бірінші бағыт бойынша «Талап етілетін мамандықтар мен бизнес негіздеріндегі жаппай оқыту және біліктілікті арттыру» колледждерінде 2,5 жылға дейін және қысқа мерзімді кәсіптік оқытуды бір айдан алты айға дейін тегін кәсіптік біліммен қамтамасыз етіледі.

Екінші бағыт «Жұмыспен қамту-2020» бағдарламасы бойынша жұмыссыздарға, өзін-өзі жұмыспен қамтыған кәсіпкерлік әлеуеті мен ауылдық елді мекендерге, шағын қалалар мен қалаларға бизнес жобаларын жүзеге асыратын немесе жоспарлайтын ауыл шаруашылық кооперативтері үшін 8000 АЕК дейін микрокредиттер беріледі.

«Еңбек нарығына жұмысқа орналасу және еңбек мобильділігін қолдау арқылы еңбек нарығын дамыту» үшінші бағыт - әлеуметтік кәсіптік бағдар беру, мамандықты таңдауға көмектесу, оқыту және жұмысқа орналасу бойынша кеңес беру.

Аймақтық даму. Елдің ұтымды аумақтық ұйымын қалыптастыру арқылы өңірлердің әлеуметтік-экономикалық әлеуетін іске асыру үшін жағдай жасау мақсатында халықтың және капиталдың экономикалық өсім орталықтарында шоғырлануын ынталандыратын «Аймақтарды 2020 жылға дейін дамыту бағдарламасы» іске асырылуда.

Ақтөбе облысында моноқалалар (Хромтау) және кіші қалалар (Алға, Шалқар, Темір, Қандыағаш, Ембі, Жем) экономиканың өсу орталықтары болып табылады.

Тұрмыстық тіршілікті қамтамасыз ету инфрақұрылымын дамыту - энергетика және жылу көздері, газ, жылу, электр энергиясы, сумен қамтамасыз ету және санитария жүйелерін дамыту, моноқалалар мен шағын қалалардың экономикалық әлеуетін дамыту қалалардың экономикалық әлеуетін ескере отырып, «2020 жылға аймақтарды дамыту бағдарламасы» және 2016-2020 жылдарға арналған Ақтөбе облысының аумағын дамытудың «Бизнестің жол картасы 2020».

Аймақтың шекаралас аудандарының әлеуетін іске асыруға ерекше көңіл бөлінеді. Аймақта шекаралық аумақтарды дамыту жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді. Іс-шаралар жоспары негізгі инфрақұрылымдық жобаларды қамтиды:

- Каолин сазын өндіру және өңдеуді ұйымдастыру, Әйтеке би ауданының Үшқатты ауылында - 450,0 млн. теңге;

- Шоқаш кен орнында титан-цирконий кендерін өндіруді ұйымдастыру, Мәртөк ауданының Шандыша ауылы - 9180,0 млн. теңге

- Әйтеке би ауданының Ақтасты ауылына жылқы шаруашылығын 100 басқа кеңейту үшін - 35,0 млн. теңге;

- Қарғалы ауданындағы Петропавловка ауылында құс фабрикасын салу - 30,0 млн. теңге;

- «Весенне-Аралчинское» кен орнындағы Хромтау аймағында жылына 500 мың тонна қуаттылығы бар миналарды салу - 30,8 млрд.

- Әйтеке би ауданы Комсомол ауылында 280 орындық балабақша салу - 280,0 млн. теңге;

- Әйтеке би ауданындағы Ақкөл ауылында ішкі жердегі газ құбырының құрылысы - 157,5 млн. теңге;

- Әйтеке би ауданындағы Ақкөл ауылында жеткізу құбырын салу - 977,2 млн. теңге және т.б.

Іс-шаралар жоспарын іске асыру инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды дамытуға, еңбек ресурстарын қамтамасыз етуге, шағын және орта бизнесті дамытуға және ауыл үшін қалыпты өмір сүру жағдайларын жасауға көмектеседі. Жұмыссыздардың санын азайту, аз қамтылған отбасыларын азайту, халықты көбейту, жеке кәсіпкерлердің санын арттыру және мал мен құстың санын көбейтудің нысаналы индикаторлары сияқты мақсатты көрсеткіштерге жету бойынша шаралар көзделеді.

Адами капиталдың сапалы өсуі. Мемлекеттік бағдарламалардың іс-шараларын іске асыру жалғасады: «Денсаулық» денсаулық сақтауды дамыту, «100 нақты қадам» Ұлттық жоспары негізінде әзірленген 2016-2019 жылдар арасында білім мен ғылымды дамыту.

Білім беру саласында білімге қолжетімділікті қамтамасыз ету және білім сапасын арттыруға ерекше назар аударылатын болады.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесінде мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың 3-6 жас аралығындағы балаларды толығымен қамту бойынша

жұмыстар жалғастырылады. Мектепке дейінгі ұйымдардың желісін кеңейту мемлекеттік және жеке меншік балабақшаларды, шағын орталықтарды салу және ашу арқылы мемлекеттік-жекеменшік әріптестік механизмін дамыту арқылы демографиялық жағдайды ескере отырып жалғасатын болады.

2018-2022 жылдары **44,0** мың орынға **300**-ден астам мектепке дейінгі білім беру мекемесі ашылады, оның ішінде республикалық және жергілікті бюджеттерден балабақшалар салу, жекеменшік балабақшалар мен шағын орталықтарды ашу. Мектепке дейінгі ұйымдарды кезең-кезеңмен енгізу және ашу жоспарын толық іске асыру шаралары қабылданып, 2019 жылға дейін 3-6 жас аралығындағы балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен 100% қамтуды қамтамасыз етеді.

2021 жылға дейін «Нұрлы жол» инфрақұрылымын дамыту бағдарламасының шеңберінде 2020 жылға дейінгі аумақтық даму бағдарламасы үш ауысымды оқытуды жою және апатты мектептер проблемаларын шешу үшін мектептер құрылысын жалғастырады.

Облыста 0 (мектеп жасындағы) + 11 жылдық білім беру жүйесінде 12 жылдық білім беруді кезең-кезеңмен жүзеге асыру жұмыстары жалғастырылатын болады яғни, Назарбаев Зияткерлік мектептерінің тәжірибесі негізінде білім берудің жаңартылған мазмұнын біртіндеп көшіру және үш тілде оқытуға жүйелі көшу жүзеге асырылатын болады.

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде 2017-2018 оқу жылынан бастап жұмысшы біліктілігі бойынша тегін техникалық және кәсіптік білім беру мүмкіндігіне ие болады, алғашқы кәсіптік мамандықты кепілдендірілген алуға көшуді бастау жоспарлануда.

Жұмыс берушілер мен азаматтардың бірлескен және ынтымақтастықта негізделген мемлекеттің қатысуы негізінде медициналық көмек көрсету бойынша кепілдіктер мен міндеттемелерді қамтамасыз ету үшін теңгерімді және тұрақты жүйені құру үшін 2018 жылы міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесі енгізілетін болады. Міндетті әлеуметтік сақтандыруды енгізу мемлекеттің, жұмыс берушілер мен азаматтардың денсаулығы үшін бірлескен жауапкершілігін қамтамасыз етеді, сондай-ақ медициналық қызметтердің сапасы мен қолжетімділігін арттыру, бірінші кезекте алғашқы медициналық-санитарлық көмекті дамыту, жеке медицинаны дамыту және денсаулық сақтау ұйымдары арасындағы бәсекелестікті арттыру.

2025 жылға дейін дене шынықтыру мен спортты дамытудың жоспарлы іс-шараларына сәйкес, бұқаралық спортты дамыту бойынша жұмыстар жалғасады, соның ішінде балалар футболы, балалармен жасөспірімдердің шайбалы хоккейі, жоғарғы спорт жетістіктері және спорт резервін даярлау жүйесі тұрғысында.

Болжамдық кезеңде бұқаралық спортты дамыту мақсатында Ақтөбе қаласында "Жоғары спорт шеберлігі мектебінде" **750** орынға арналған ғимараттарды және стадионды қайта салу, Әйтекеби ауданындағы Комсомол ауылында, Мәртөк ауылындағы **160** орынға арналған фитнес-фитнес кешенін салу жоспарлануда. Ақтөбедегі мұз сарайының құрылысы, Ақтөбедегі

жауынгерлік өнер сарайының құрылысы және басқалары, соның ішінде мемлекеттік-жеке меншік әріптестік аясында.

Өңірлік деңгейде мемлекеттік қызметтердің сапасын арттыру халыққа **мемлекеттік қызметтің сапасына** қанағаттану деңгейін 81,1% -ға дейін арттыру арқылы қол жеткізілетін болады.

Мемлекеттік қызметтер көрсету үдерісін реттейтін нормативтік-құқықтық актілерге қызмет көрсетуді, шағымдарды және шиеленістерді бұзудың алдын алу мақсатында құрылымдық бөлімшелер жұмысында тәуекелдерді басқару жүйесі енгізілетін болады.

Мемлекеттік қызметтерді көрсетуді жақсарту мақсатында 2016 жылға арналған қоғамдық мониторинг нәтижелерін ескере отырып, сапаны жақсарту бойынша шаралар қабылданатын болады.

Индустриялық-инновациялық даму. Экономиканы әрі қарай әртараптандыру және жаңғырту үшін негізгі құрал - 2015-2019 жылдарға арналған индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асыру.

Индустриялық-инновациялық даму бағдарламалары, «Бизнестің жол картасы-2020» бизнесті қолдау және бизнесті дамытудың бірыңғай бағдарламасы, мемлекеттік бағдарламалар негізінде экономиканы, энергетика, көлік және газ инфрақұрылымымен қамтамасыз ету жөніндегі шараларды қоса алғанда, басымдық ретінде қаржыландырылады.

Агроөнеркәсіп кешенін қолдауға бағытталған қаржыландыру іс-шараларына баса назар аударылатын болады. Осы бағытта фермерлердің қаржыландыруға қолжетімділігін кеңейту, сүтті және етті ірі қара мал шаруашылығын дамыту бойынша жобаларды іске асыру, сондай-ақ жемшөп өндірісін дамыту бойынша шаралар қабылданатын болады.

Бюджеттік инвестициялық саясаттың басымдықтары

Мемлекет басшысының 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан-2050», 2014 жылдың 11 қарашадағы «Нұрлы жол - болашаққа бастар жол» стратегиясы, «Қазақстанның үшінші жаңғыртылуы: 2017 жылғы 31 қаңтардағы жаһандық бәсекеге қабілеттілік» стратегиясы Қазақстан халқына жолдауында қойылған міндеттерді ескере отырып, бюджеттік инвестициялардың басымдылығы экономиканың өсуіне және халықты жұмыспен қамтуға мультипликативті әсер ететін салалар болады.

Мемлекеттік инвестициялық жобаларды іске асыру үшін қаржыландырудың қосымша көздерін тарту мемлекеттік-жеке меншік әріптестіктері арқылы жүзеге асырылатын болады.

Бюджеттік инвестициялық саясаттың негізгі бағыттары:

Экономиканың негізгі секторларын дамыту және экономикалық қызметті қолдау арқылы экономиканы әртараптандыру және инфрақұрылымды дамыту.

Осы бағытта «Нұрлы жол» мемлекеттік бағдарламасының, Қазақстан Республикасының 2015-2019 жылдарға арналған индустриялық-инновациялық дамуының және мемлекеттік бағдарламалардың жүзеге асырылуы жалғасады.

Су және жылу желілерінің **инфрақұрылымын жаңғырту** арқылы инфрақұрылымды дамыту.

2017-2018 жылдарға «Нұрлы жол» бағдарламасы бойынша жылу, су және санитарлық-эпидемиологиялық жүйелерді қайта құру және салу үшін 10 жобаны іске асыруға 2,3 млрд. теңге бөлінген.

Өңірлік даму бағдарламасы аясында 2017 жылы **22** жобаны жүзеге асыру үшін (оның 10 РБ, 12 жоба) және жергілікті бюджеттен сумен жабдықтау және су бұру үшін Беларусь Республикасынан **2,2** млрд. теңге, **1,1** млрд. теңге жергілікті бюджеттен бөлінді.

Орталықтандырылған сумен жабдықтау және су құбыры желілерін **103,7** км-ден астам салу және қайта құру арқылы **4884** адамды қамту жоспарланып отыр.

Шағын және орта бизнесті және жұмыспен қамтуды дамыту үшін бірыңғай бизнесті қолдау және «Бизнестің жол картасы-2020» бизнесті дамыту бағдарламасымен жалғасады.

Әлеуметтік саланы жаңғырту, денсаулық сақтау нысандарының құрылысы, оның ішінде облыстық туберкулезге қарсы диспансер құрылысы және облыстық перинаталды орталықты салу, **11** объектіге арналған құрылыс-монтаж жұмыстары, **15** нысанның жобалық-сметалық құжаттамасын әзірлеу сияқты әлеуметтік саланы жаңғырту жоспарланып отыр.

Мемлекеттік-жеке серіктестік шеңберінде 5 нысанның құрылысы жүріп жатыр (жедел жәрдем стансасы, офтальмологиялық аурухана, стоматологиялық клиника, Батыс-2 және Нұр-Ақтөбе ықшам аудандарында ауысымына **500** келушіге арналған емхана).

Сондай-ақ, МЖС шеңберінде 2017 жылы аудандарда 20 медициналық мекеменің (10 дәрігерлік амбулатория, 4 фельдшерлік-акушерлік пункт, 6 медициналық орталық) құрылысы және Позитрон эмиссиялық томографиясы орталығы құрылуда.

Білім беру саласында мектепке дейінгі ұйымдардың желісін кеңейту, апатты мектептерді жою, студенттердің жетіспеушілігін төмендету және жаңа мектептер салу арқылы бейімделген үй-жайларда оқыту проблемаларын шешу бойынша жұмыс жалғасады.

Әлеуметтік сала мемлекеттік-жеке әріптестік механизмдерін іске асырудың басым бағыттарының бірі болады.

Халықтың тұрмыс жағдайын жақсарту, қолжетімді баспанамен қамтамасыз ету «Нұрлы Жер» тұрғын үй құрылысы бағдарламасымен жүзеге асырылатын болады, ол жалпы тұрғындар үшін тұрғын үйге қолжетімділікті арттыру үшін тұрғын үй құрылысын ынталандыруға бағытталған.

Мемлекеттік тұрғын үй саясатында акценті тікелей бюджеттен тыс қаржыландыруға аударылатын болады.

Нұрлы жер тұрғын үй құрылысы бағдарламасының шеңберінде тұрғын үй қорын ұлғайту және ипотекалық несиелер бойынша сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау есебінен, тұрғын үй құрылыс жинақтау жүйесі арқылы несиелік тұрғын үй («Қазақстанның тұрғын үй жинақ банкі» тұрғын үйге қолжетімділігін ұлғайту, тұрғындарды әлеуметтік осал топтары үшін

жалдамалы және коммерциалық тұрғын үймен қамтамасыз ету және іскерлік тұрғын үй құрылысын қолдау.

Осы бағдарлама аясында 2017 жылы облыс **650,0** мың шаршы метр тұрғын үй енгізуді жоспарлап отыр.

Қаржыландырудың барлық көздері есебінен бесжылдық кезеңде тұрғын үй құрылысы көлемі **3,6** млн шаршы метрді құрайды.

2018-2022 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштерінің болжамы 1-қосымшада келтірілген.

3-қосымшада басымдықты бағыттар тұрғысынан жергілікті бюджеттік инвестициялардың басымдықтарының тізбесі.

2018-2020 жылдарға арналған Ақтөбе облысының жергілікті бюджеттік болжамы

Базалық сценарий бойынша экономиканы дамытудан күтілетін сыртқы жағдайлардың есебінен және 2018-2020 жылдардағы экономикалық салалардың болжамды даму қарқынын ескере отырып, жергілікті бюджет кірісінің өсуі (трансферттерді қоспағанда) 2018 жылы 98,3 млрд. теңгеден бастап 2020 жылға 105,9 млрд. теңгеге дейін өсуі болжанады.

Жергілікті бюджеттің кірістерін болжау (трансферттерді қоспағанда) млрд.тенге

Атауы	2018 жыл	2019 жыл	2020 жыл
Кірістер (трансферттерді қоспағанда)	98,3	102,8	105,9
Салық түсімдері	93,1	97,5	100,4
Салықтық емес түсімдер	4,1	4,1	4,2
Негізгі капиталды сатудан түскен түсім	1,1	1,2	1,3

2018-2020 жылдарға арналған жергілікті бюджет кірістерінің болжамы салық кодексінің және басқа да нормативтік-құқықтық актілердің ережелерін ескере отырып, орта мерзімді кезеңге арналған көрсеткіштерді болжамы негізінде есептелген.

Бюджеттің түсімдерінің өсуі, негізінен, жергілікті бюджеттің кірістерінде 94,6% құрайтын салық түсімдерінің болжамды ұлғаюымен қамтамасыз етіледі.

Салық түсімдерінің ұлғаюы экономиканың болжамды өсуі, тауарлар импортының өсуі, салалардағы өндірістің өсуі есебінен оның ішінде индустрияландыру картасының инвестициялық жобалары шеңберінде жаңа өндірістік нысандарды пайдалануға енгізілуі ықпал ететін болады.

2018-2020 жылдарға арналған бюджетті жұмсаудың басымдықтары

Әлеуметтік-экономикалық даму міндеттерін ескере отырып, 2018-2020 жылдарға арналған облыстың бюджет шығындарының негізгі басымдықтары:

- 1) мемлекеттік әлеуметтік міндеттемелерді толық көлемде орындау;
- 2) өнімдік жұмыс және бұқаралық кәсіпкерлікті дамыту арқылы халықты жұмыспен қамтуға ынталандыруды қамтамасыз ету
- 3) көлік инфрақұрылымын дамыту;
- 4) әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту;
- 5) өндірістік инфрақұрылымды дамыту;
- 6) тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық инфрақұрылымын жаңғырту;
- 7) шағын және орта бизнестің дамуына қолдау көрсету

2017-2019 жылдарға арналған жергілікті бюджеттің параметрлері 2-қосымшада келтірілген.